

Temat lekcji: Bezrobocie.

Bezrobocie to sytuacja, w której na rynku obecnych jest więcej osób zdolnych i chętnych do pracy niż stanowisk, które mogłyby one obsadzić. Do czynienia mamy więc z nadwyżką podaży siły roboczej nad popytem.

Zgodnie z informacjami podawanymi przez Główny Urząd Statystyczny, do grona bezrobotnych zaliczyć należy osoby, które poszukują pracy i są zdolne i gotowe do tego, by ją podjąć. Zestawienie to dotyczy ludności w wieku produkcyjnym, która nie uczy się w trybie dziennym.

Rodzaje bezrobocia

Obowiązujący podział bezrobocia uwzględnia między innymi czas jego trwania, czynniki wywołujące oraz konsekwencje, jakie ze sobą niesie.

W ten sposób wyróżnia się:

- bezrobocie strukturalne - związane jest ze zmianami w gospodarce bądź w niektórych jej gałęziach, w wyniku których pewna grupa robocza pozostaje bez pracy. Przekształcenia strukturalne mogą dotyczyć między innymi unowocześnienia niektórych sektorów produkcji (na przykład przejście na produkcję cyfrową), ale również przeniesienia zakładów pracy bądź zmian rynkowych (drastyczne obniżenie popytu na dany towar). Bezrobocie strukturalne najczęściej wymusza na pracownikach przebranżowienie;
- bezrobocie technologiczne - podobne w skutkach do bezrobocia strukturalnego, jednak dotyczy przede wszystkim zmian i postępu technologicznego, który prowadzi do zastąpienia bądź wyparcia pewnej grupy roboczej. Zmuszona jest ona wtedy do zmiany branży bądź zdobycia innych umiejętności, poszukiwanych w danej gałęzi gospodarki. Tego typu bezrobocie pojawia się najczęściej wtedy, gdy realizowane są inwestycje modernizacyjne, które prowadzą do automatyzacji pracy, a w efekcie również spadku zatrudnienia;
- bezrobocie frykcyjne - dotyczy osób, które chcą zmienić pracę bądź przeprowadzają się do innego miasta bądź kraju. Zjawisko nie jest więc stałe, a czas jego trwania zależy od indywidualnych cech bezrobotnego. Może być to bowiem student, który kończy okres nauki, specjalista poszukujący lepszej płacy, pracownik sezonowy pozostający bez pracy jedynie poza sezonem czy kobieta, która wraca na rynek pracy po urodzeniu dziecka. Ze względu na to, iż

bezrobocie frykcyjne dotyczy najczęściej poszukiwania lepszej pracy i płacy, określane może być jako zjawisko pozytywne;

- bezrobocie keynesowskie - jest w sposób bezpośredni związane z cyklem koniunkturalnym gospodarki (stąd nazywane jest również bezrobociem koniunkturalnym bądź cyklicznym), a więc z wszelkimi rodzajami wahaniami produkcji, zatrudnienia i innych czynników ekonomicznych. Bezrobocie keynesowskie dotyczy niedostatecznego popytu i pojawia się zazwyczaj w początkowej fazie recesji. Postępuje aż do ustabilizowania się sytuacji gospodarczej. Stopa bezrobocia zacznie maleć dopiero wtedy, gdy zwiększona zostanie produkcja (tym samym wzrośnie również popyt na pracę), a płace i ceny za towary zostaną ustalone na stałym poziomie;
- bezrobocie przymusowe - w przyjętej nomenklaturze uznawane jest za rodzaj bezrobocia keynesowskiego. Zjawisko dotyczy bowiem osób, które są chętne i zdolne do podjęcia pracy, jednak z różnych przyczyn przez dłuższy okres nie mogą znaleźć zatrudnienia. Sytuacja ta związana jest głównie z sytuacją gospodarczą kraju. Jeżeli bowiem znajduje się on w recesji, która objawia się między innymi spadkiem produkcji i popytu na pracę, bezrobocie rośnie w szybki sposób. Na ten rodzaj bezrobocia narażone są przede wszystkim kraje, które wyróżniają się wyłącznie jedną mocną gałęzią gospodarki (np. turystyka);
- bezrobocie dobrowolne - dotyczy osób, które są zdolne do pracy, jednak nie chcą jej podjąć i wolą pozostawać poza rynkiem pracy. Powodów podjęcia takiej decyzji może być kilka. Po pierwsze, rozbudowany system socjalny w zamożnych krajach może zachęcać osoby w wieku produkcyjnym do zrezygnowania z zatrudnienia, ponieważ gwarantuje on środki na godziwe życie (pochodzą one między innymi z zasiłków). Po drugie, na bezrobociu dobrowolnym często znajdują się osoby pracujące "na czarno", które, poprzez status bezrobotnego, chcą korzystać z takich świadczeń, jak darmowa opieka zdrowotna. Po trzecie, niektóre grupy zawodowe mogą decydować się na przejście na bezrobocie z powodu wykonywania niesatysfakcjonującej i słabo płatnej pracy. I po czwarte, czasowe zrezygnowanie z podjęcia pracy dotyczy również kobiet, które chcą zająć się wychowaniem dzieci;
- bezrobocie jawne - obejmuje wszystkie osoby w wieku produkcyjnym, które pozostają bez pracy i są zarejestrowane w urzędach pracy. Podkreślić należy, że bezrobocie jawne nie odzwierciedla pełnego stanu zatrudnienia w danym kraju;

- bezrobocie ukryte - przeciwieństwo bezrobocia jawnego. Dotyczy osób, które są zdolne do podjęcia pracy, nie wykonują jej i nie posiadają oficjalnego statusu bezrobotnego. Najczęściej dotyczy rolników i ludzi, którzy przechodzą na wcześniejszą emeryturę, gdyż nie są w stanie znaleźć satysfakcjonującej ich pracy;
- bezrobocie krótkookresowe - dotyczy osób zdolnych do podjęcia pracy, które jednak pozostają bez zatrudnienia przez okres do 3 miesięcy;
- bezrobocie średniookresowe - w tym przypadku czas bez pracy zwiększa się od 3 do 6 miesięcy;
- bezrobocie długookresowe - obejmuje osoby, które są bez pracy przez okres od 6 do 12 miesięcy. Gdy czas bez pracy przekroczy jeden rok, do czynienia mamy z tak zwanym bezrobociem chronicznym;
- bezrobocie sezonowe - zjawisko to dotyczy wszystkich osób, które wykonują wszelkiego rodzaju prace sezonowe, realizowane wyłącznie w określonym okresie przez maksymalny czas kilku miesięcy. Gdy sezon się skończy, osoby te pozostają bez pracy przez resztę roku. Ten typ bezrobocia związany jest przede wszystkim z rynkiem turystycznym, przetwórstwem owoców, a także z rolnictwem;
- bezrobocie naturalne - występuje zawsze, niezależnie od sytuacji gospodarczej danego kraju. Związane jest bowiem ze zjawiskiem niedoskonałości rynku pracy, przez którą zawsze pewna grupa osób zdolnych do pracy nie będzie posiadała zatrudnienia. Na bezrobocie naturalne przekłada się między innymi niedostateczny dostęp do informacji o rynku pracy, przemiany technologiczne i koszty związane ze zmianą branży czy miejsca zamieszkania.

Naturalna stopa bezrobocia może być powiązana również z dobrowolną decyzją niektórych osób o pozostaniu poza rynkiem pracy ze względu na brak perspektyw czy rozbudowaną pomoc socjalną (bezrobocie dobrowolne).

Zadanie:

Napisz notatkę.